04/12/2018

“Συνέγραψεν ύμνους και άσματα μελίρρυτα”

/ Επικαιρότητα

Παραθέτουμε **τη γλυκυτάτη γραφίδα του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου** επί της εορτίου μνήμης **του Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού**:

04/12 – Τη αυτή ημέρα μνήμη του Οσίου Πατρός ημών Ιωάννου Πρεσβυτέρου του Δαμασκηνού.

Πλήσας μελών γην ηδέων Ιωάννης,
Εις ουρανούς άνεισι συνθήσων μέλη.

Ούτος ήτον κατά τους χρόνους Λέοντος του Ισαύρου εν έτει ψις΄ [716]. Έφθασε δε και έως του υιού αυτού Κωνσταντίνου του Κοπρωνύμου, του εν έτει ψμα΄ [741] βασιλεύσαντος. Καταγόμενος από την Δαμασκόν, το νυν λεγόμενον Σαμ, εκ γένους λαμπρού, και στολισμένου με την Ορθόδοξον πίστιν. Επειδή δε έτυχε να έχη ένα φιλάρετον και φιλόκαλον πατέρα, εγυμνάσθη μαζί με τον συνανατροφόν του θείον Κοσμάν κάθε σοφίαν, τόσον την έξωθεν των Ελλήνων, όσον και την έσωθεν και εδικήν μας, παρά τινος διδασκάλου ονομαζομένου και εκείνου Κοσμά, ανδρός ευλαβεστάτου και σοφωτάτου. Όστις επωνομάζετο μεν Ασηκρήτις, εξηγοράσθη δε από τον πατέρα του θείου Ιωάννου ομού με άλλους σκλάβους. Όθεν επειδή έτυχον τοιούτον σοφόν διδάσκαλον, διά τούτο έφθασαν και οι δύω εις το άκρον της

σοφίας. Έπειτα γενόμενοι και οι δύω Μοναχοί, εσχόλαζον εις μόνον τον Θεόν και τα του Θεού.

Ο δε Ιωάννης ξεχωριστά παραδοθείς από τον προεστώτα της Μονής του Αγίου Σάββα, εις ένα γέροντα μεγάλον και σοφόν κατά τα θεία, εδιδάχθη παρ' αυτού την μακαρίαν υπακοήν. Όθεν επροστάχθη από αυτόν να μη ψάλη καμμίαν φοράν, ουδέ το παραμικρόν ψαλτικόν κατά την τέχνην της μουσικής οπού ήξευρε. Διά τούτο και ο Ιωάννης εφύλαξεν αδιακρίτως την προσταγήν του γέροντος εις χρόνους πολλούς. Λέγεται δε ότι η Υπεραγία Θεοτόκος εφάνη κατ' όναρ εις τον γέροντά του, και είπεν αυτώ, να παρακινήση τον υποτακτικόν του Ιωάννην να συγγράψη ύμνους εις δόξαν του εξ αυτής γεννηθέντος ασπόρως Χριστού, και εις καύχημα και χαράν εκείνων των Χριστιανών, οπού χρεωστούν να δοξολογούσι την Θεοτόκον. Καθώς και αυτός ο ίδιος Ιωάννης χρεωστεί εξάπαντος να δοξολογή την αυτήν Θεοτόκον, επειδή απόλαυσε πολλήν βοήθειαν παρ' αυτής. Την γαρ αδίκως κοπείσαν από τον άρχοντα χείρα του, υγιά και ολόκληρον η Θεοτόκος απεκατέστησε με την μεγάλην της δύναμιν.

Όθεν λαβών ο θείος Ιωάννης την άδειαν παρά του γέροντός του, συνέγραψεν ύμνους και άσματα μελίρρυτα, υπόθεσιν προστησάμενος της ασματικής του μελωδίας, και της άλλης λογογραφίας του, αυτήν την Μητέρα του φωτός και Δέσποιναν Θεοτόκον. Με τοιούτον τρόπον λοιπόν ο θείος ούτος της Εκκλησίας φωστήρ, συνέγραψε συγγράμματα πάμπολλα, διά μέσου των οποίων ευρίσκεται η λύσις κάθε απορίας γραφικής, και παντός ζητήματος η εξήγησις. Και με την δύναμιν των λόγων του, και με τας από των θείων Γραφών αποδείξεις του, εστηλίτευσε την δυσσεβή αίρεσιν των Εικονομάχων. Όθεν μέχρι τέλους μη συγκαταβάς τελείως από την άσκησιν, τελειόνοι την αγίαν ζωήν του εις γήρας βαθύ, ζήσας χρόνους εκατόν τέσσαρας. (Τον κατά πλάτος Βίον αυτού όρα εις το Εκλόγιον1.) Περί δε του Αγίου Κοσμά, είπομεν ξεχωριστά εις τας δεκατέσσαρας του Οκτωβρίου, και όρα εκεί.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Οι στίχοι δε, διά μέσου των οποίων παρεκάλει ο θείος Ιωάννης την Θεοτόκον, διά να ιατρεύση την κοπείσαν χείρα του, είναι ούτοι:

Δέσποινα πάναγνε Μήτερ η τον Θεόν μου τεκούσα,
Διά τας θείας εικόνας η δεξιά μου εκόπη.
Ουκ αγνοείς την αιτίαν δ' ην εμάνη ο Λέων.
Πρόφθασον τοίνυν ως τάχος και ίασαί μου την χείρα.
Η δεξιά του υψίστου η από σου σαρκωθείσα,
Πολλάς ποιεί τας δυνάμεις διά της σης μεσιτείας.

Την δεξιάν μου και ταύτην νυν ιασάτω λιταίς σου,
Ως αν σους ύμνους ους δοίης και του εκ σου σαρκωθέντος,
Εν ρυθμικαίς αρμονίαις συγγράψηται Θεοτόκε,
Και συνεργός χρηματίση της ορθοδόξου λατρείας.
Δύνασαι γαρ όσα θέλεις, ως του Θεού Μήτερ ούσα.

Ταύτα λέγων ο Ιωάννης, απεκοιμήθη, και θεωρεί την Κυρίαν Θεοτόκον λέγουσαν αυτώ με ιλαρόν όμμα· «Ιδού ιατρεύθη η χειρ σου».
Τον Βίον τούτου συνέγραψεν ελληνιστί Ιωάννης ο Ιεροσολύμων, ου η αρχή· «Τοις τετηρηκόσι το κατ’ εικόνα». (Σώζεται εν τη Λαύρα, εν τη των Ιβήρων και εν άλλαις.)

ΠΗΓΗ: Αγίου Νικοδήμου Αγιορείτου Συναξαριστής των δώδεκα μηνών του ενιαυτού. Τόμος Α΄. Εκδόσεις Δόμος, 2005, εκ της διαδικτυακής πηγής Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού